

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvæ Exstant Omnia

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Antverpiæ, 1605

Epist. LXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53700)

A Stoicus dicere solebat: *Malo me fortuna in castris suis, quam in deliciis habeat.* torqueor, sed fortiter: bene est. occidit, sed fortiter: bene est. Audi Epicurum, dicit, *Et dulce est.* Ego tam honeste rei ac severæ numquam¹⁸ molle nomen imponam. Vror, sed inuictus. Quid ni optabile sit, non quod vrit me ignis, sed quod non vincit: Nihil est virtute præciantius, nihil pulchrius: & bonum est, & optabile, quidquid ex huius geritur imperio.

EPIST. LXVIII.

SVADET otium, sed cum Philosophiâ iunctum. Idipsum non iactandum esse. Et in eo de se, apud se, agendum: id est, ut in vitia inquiramus, emendemus. Denique hoc otium, super aliorum negotia esse: quod magna reip. seruit.

CONSILIO tuo accedo: abscondete in otio, sed & otium tuum absconde. Hoc te facturum, Stoicorum¹ etiam si non præcepto, at exemplo licet scias: sed ex præcepto quoque facies: id tibi, cum voles, approbabo.² Nec ad omnem Remp. mittimus,³ nec semper,⁴ nec sine villo fine. Præterea, cum sapienti⁵ Remp. ipso dignam dedimus, id est, mundum: non est extra Remp. etiam si fecerit. imò foras relicto vno angulo, in maiora atque ampliora transit, & cælo impositus, intelligit⁶ cum sellam aut tribunal ascenderit,⁷ quàm humili loco sederit. Depono hoc apud te: numquam plus agere sapientem, quàm cum in conspectum eius diuina atque humana venerunt. Nunc ad illud reuertor, quod suadere tibi cœperam, ut otium tuum ignotum sit. Non est⁸ quod inscribas tibi philosophiam. atque etiam aliud proposito tuo nomen impone: valetudinem, & imbecillitatem vocato, & desidiam. Gloriari otio, iners ambitio est. Animalia quædam, ne inueniri possint, vestigia sua circa cubile ipsum confundunt: idem tibi faciendum est. alioqui non deerrunt qui persequantur. Multi aperta transeunt, condita & obstrusa rimantur. furem signata sollicitant. vile videtur, quidquid patet: aperta⁹ effractarius præterit. Hos mores habet populus, hos in ætate assiduum quisque: in secreta irrumperere cupit. Optimum itaque est, non iactare otium suum. iactandi autem genus est, nimis latere, & à conspectu hominum secedere. Ille Tarentum se abdidit, ille Neapoli inclusus est: ille multis annis non transit domus suæ limen. Conuocat turbam, quisquis otio suo aliquam fabulam imposuit. Cum feceris, non est agendum hoc, ut dete ho-

18. MOLLE NOMEN.] *Ut est illud Dulce Epicuri.*

EPIST. LXVIII. I. ETIAMS I NON PRÆCEPTO.] *Ita De Vit. beat. cap. XXVIII. Non quod miserint me illi, sed quod duxerint, ibo: in hac ipsa r.*

2. NEC AD OMNEM REMP.] *De Vit. beat. D cap. vii. Negant nostri ad quamlibet remp. accessurum sapientem.*

3. NEC SEMPER.] *Nec omni tempore, & ut non aliud agat.*

4. NEC SINE VILLO FINE.] *Pausa & quies in senectute esto. Cum diu reip. id est aliis, etiam tibi vaces.*

5. REMP. IPSO DIGNAM.] *Totum hoc argumentum ex professo tractauit libello, qui cum Vita Beatâ coniuit, & cum eâ legitur. Vide cap. XXI. XXX. & sequentia.*

6. CVM SELLAM.] *Curulem, in Magistratu.*

7. QVAM HUMILI LOCO.] *Respectu curæ, que celo & mundo impendit. Muretus opportune profert Themistij in hanc rem Epigrammaton:*

Ἀντιγος ἀιδεῖται: ὑπερήφανος, εἰς τὸ δὸν ἡλθεῖς
Ἀντιγος ἀργυρεῖς. ἀλγος ἀπειροσίου.
Ἦδὲ κατὰ κρείσσων ἀναβῆς δ' ἐχέτω μίαν χεῖραν,
Διὸς ἀνακτιδὶ κατὰ νύξιν ἀνω κατέβης.

Quod subitò verimus:

Æ hereâ in sellâ positum te cura subiuit

Sellæ argentatæ. pro pudor & macula!

Maior eras, humilis, minor es nunc, sublimatus.

Descende; ut possis scendere nunc iterum.

Sese alloquitur Themistius, à Iuliano Casare ad Consulatum euectus, & à Sapientie studio abâctus.

8. QVOD INSCRIBAS TIBI PHILOSOPHIAM.] *Non debet, modestè & sine ostentatione tractanda esse. Ideò Socrates olim Antistheni, qui pallium tritum & scissum obuertebat, atq; ostendebat: Οὐδὲ σὺ, ἔφη, δὴ τὰ τριβωῖος τὴν κερὸδ οὐρίαν: Video, inquit, per pallium tuam vanitatem. Adde similis argumenti in epist. v. & XI. & XVIII. & CIII.*

9. EFFRACTARIVS.] *Qui obserata frangunt & referant. Sidonius Effractorem vocat: Scrinia tua manus effractorum arguta populabitur. Isidorus: Apertularius, effractor. Illud, quia opera aperit. Glossa: Apertularius, Ἐπιπαρανοήτης.*

10. CAVS-

* Nam rbe
rebatatur
in carpento
argenteo.

mines loquantur, sed ut ipse tecum loquaris. Quid autem tecum loquaris? quod homines de aliis libentissimè faciunt, de te apud te malè existima. Assuece & dicere verum, & audire. Id autem maximè tracta, quod in te esse infirmissimum senties. Nota habet quisque sui corporis vitia. itaque alius vomitu leuat stomachum, alius frequenti cibo fulcit, alius interposito ieiunio corpus exhaurit & purgat. Hi quorum pedes dolor repetit, aut vino aut balneo abstinent: in cetera negligentes, huic, à quo sæpe infestantur, occurrunt. Sic in animo nostro sunt quasi ¹⁰ caussariæ partes, quibus adhibenda curatio est. Quid in otio facio? vltus meum curo. Si ostenderem tibi pedem turgidum, liuidam manum, aut contracti cruris aridos nervos, permitteres mihi vno loco iacere, & fouere morbum meum: maius malum est hoc, quod non possum tibi ostendere. In pectore collectio & vomica est. Nolo laudes, nolo dicas: O magnum virum! contempsit omnia, & damnatis humanæ vitæ furoribus fugit. Nihil damnavi, nisi me: non est, quod proficiendæ causâ venire ad me velis. Erras, qui hinc aliquid auxilij speras. non medicus, sed æger hîc habitat. Malo illa, cum discesseris, dicas: ego istum beatum hominem putabam, & eruditum: erexeram aures. destitutus sum, nihil vidi, nihil audiui, quod concupiscerem, ad quod reuerterer. Si hoc sentis, si hoc loqueris, aliquid profectum est. Malo ignoscas otio meo, quàm inuideas. Otium, inquis, Seneca mihi commendas? ad Epicuræas voces dilaberis. Otium tibi commendo, in quo maiora agas & pulchriora, quàm quæ reliquisti. Pulsare superbas potentiorum fores, ¹¹ digerere in litteram senes orbos, plurimum in foro posse, inuidiosa potentia ac breuis est, & si verum aestimes, fordida. Ille me gratiâ forensi longè antecedit. ille stipendiis militaribus ¹² & quæsitâ per hoc dignitate. ille clientum turbâ. huius turbæ par esse non possum, huius gratiæ. Tanti est ab hominibus vinci, dum à me fortuna vincatur. Vtinam quidem hoc propositum sequi olim fuisset animus tibi! vtinam de vitâ beatâ non in conspectu mortis ageremus! sed nunc quoque non moremur. Multa enim, quæ superuacua esse & inimica, credituri fuimus rationi, nunc experientiæ credimus. Quod facere solent qui seriùs exeunt, & volunt tempus celèritate reparare, calcat addamus. hæc ætas optimè facit ad hæc studia: iam despumavit, iam vitia primo feruore adolescentiæ indomita lassauit: non multum superest, ut exstinguat. Et quando inquis, tibi proderit istud, quod in exitu discis, aut in quam rem? in hanc, ¹³ ut exeam melior. Non est tamen quod existimes, vllam ætatem aptiorem esse ad bonam mentem, quàm quæ se multis experimentis, longâ ac frequenti rerum patientiâ domuit: quæ ad salutaria, mitigatis affectibus, venit. Hoc est huius boni tempus. quisquis senex ad sapientiam peruenit, ¹⁴ annis peruenit.

10. CAUSSARIÆ PARTES.] *Caussarij in militiâ, qui causam commectus aut vacationis, valetudinem allegant. Inde Caussarij, pro ægris aut affectis: ut emj, in causâ esse, pro morbo. Nos in Militiâ, & Mercurialis lib. v. i. Variar. cap. 1. Restitui Seneca hanc vocem, Consol. ad Marciam cap. xi. vide.*

11. DIGERERE IN LITTERAM SENES.] *Solutandi causâ, pugillares aut libros habebant, vbi litterarum ordine scripti potentes, diuites, orbi, quorum gratiam aut opes captabant. De Benefic. vi. cap. xxxiii. Quid tu istos libros, quos vix nomenclatorum aut memoria aut manus complectitur, amicorum existimas esse? Non sunt isti amici, qui magno agmine ianuam pulsant. Quamquam illi*

libri propriè de Clientibus sunt: sed simile suadent in Patronis aut Regibus istis fuisse. Digeruntur igitur in litteram, non lineam (ut quidam volunt): quia quisque in suâ tali legitur, Annæus, Burrhus, Canius. Quibus scâ libris, in litteraturam: sensu pari.

12. ET QUÆSITA PER HOC DIGNITATE.] *Vel Equestri, vel Senatoriâ. Nam & qui Primum pilum duxerant, Equites fiebant, & qui Tribunatum militum functi, Senatores. Suprà, epist. XLVII.*

13. UT EXEAM MELIOR.] *Ad vocem Solonis, qui moriturus audire aliquid cupidus, & Quo fine, interrogatus: Ut doctior, inquit, moriar.*

14. ANNIS PERVENIT.] *Id est, beneficio annorum peruenit. atâsi hoc debet.*

EPIST.